Czytamy utwory Marii Konopnickiej

W 1902 r. Polacy postanowili uczcić jubileusz dwudziestopięciolecia pracy twórczej Marii Konopnickiej. Uroczyste obchody zapoczątkowano 18X w Krakowie, a tydzień później we Lwowie. W darze od narodu polskiego poetka otrzymała dworek z ogrodem w Żarnowcu na Podkarpaciu, w którym obecnie mieści się Muzeum Marii Konopnickiej. W pozostałych zaborach uroczystości jubileuszowe były zakazane przez władze.

Zapraszamy do literackiej zabawy!
Która odpowiedź jest prawidłowa?

1.

„I tak przez dzień boży cały
Zuch nasz trąbi swe pochwały.

Aż raz usnął gdzieś na sianie...
Wtem się budzi niespodzianie,
Patrzy, a tu jakieś zwierzę
Do śniadania mu się bierze.
Jak nie zerwie się na nogi,
Jak nie wrzaśnie z wielkiej trwogi —
Pędzi, jakby chart ze smyczy...
— Tygrys, tato! tygrys! — krzyczy. [...]"

A. „Stefek Burczymucha"	B. „Jaś nie doczekał"
C. „W poranek"	D. „O Janku Wędrowniczku"

2.
„Chcecie poznać się z chłopczykiem,
Jankiem, wielkim podróżnikiem,
Co zwędrował ziemie, wody,
I przeróżne miał przygody?
No, to patrzcie co za mina,
Bo już powieść się zaczyna!”

A. „Co słonko widziało”	B. „Na jagody”
C. „O Janku Wędrowniczku”	D. „Szkolne przygody Pimpusia Sadełko”

3.
„Cały dzionek słonko
Po niebie chodziło,
Czego nie widziało!
Na co nie patrzyło!”

A. „Na jagody”	B. „Co słonko widziało”
C. „O Janku Wędrowniczku”	D. „Śpiewnik dla dzieci”

4.
„Tuż nad Bugiem, z lewej strony,
Stoi wielki bór zielony.
Noc go kryje skrzydłem kruczem,
Świt otwiera srebrnym kluczem,
A zachodu łuna złota
Zatrzaskuje jasne wrota. […]”

A. „O Janku Wędrowniczku”	B. „Wolny najmita”
C. „Na jagody”	D. „O krasnoludkach i o sierotce Marysi”

5.
„Szkoła pani Matusowej
Głośne w świecie ma przymioty,
Uczęszczają do niej wszystkie
Dobrze wychowane koty. [...]”

A. „Stefek Burczymucha”	B. „Tęsknota”
C. „W poranek”	D. „Szkolne przygody Pimpusia Sadełko”

6.

„Zaczęło się to od starego łóżka, cośmy na niem we trzech sypiali. Tego dnia ojciec zły czegoś z rzeki wrócił i, siadłszy na ławie, ręką głowę potarł. Pytała się matka raz i drugi, co mu, ale dopiero za trzecim razem odpowiedział, że się ta robota koło żwiru skończyła i że szkapa tylko piasek wozić będzie. […]”.

A. „Dym”	B. „Moi znajomi”
C. „Nasza szkapa”	D. „Mitosierdzie gminy”

7.
„Czy to bajka, czy nie bajka,
Myślcie sobie, jak tam chcecie.
A ja przecież wam powiadam:
Krasnoludki są na świecie! [...]”

A. „O Janku Wędrowniczku”	B. „O krasnoludkach i o sierotce Marysi”
C. „Na jagody”	D. „Drobiazgi z podróżnej teki”

8.
„Waską ścieżyną, co wije się wstęgą
Między pólkami jęczmienia i żyta,
Szedł blady, nędzną odziany siermięgą, […]”

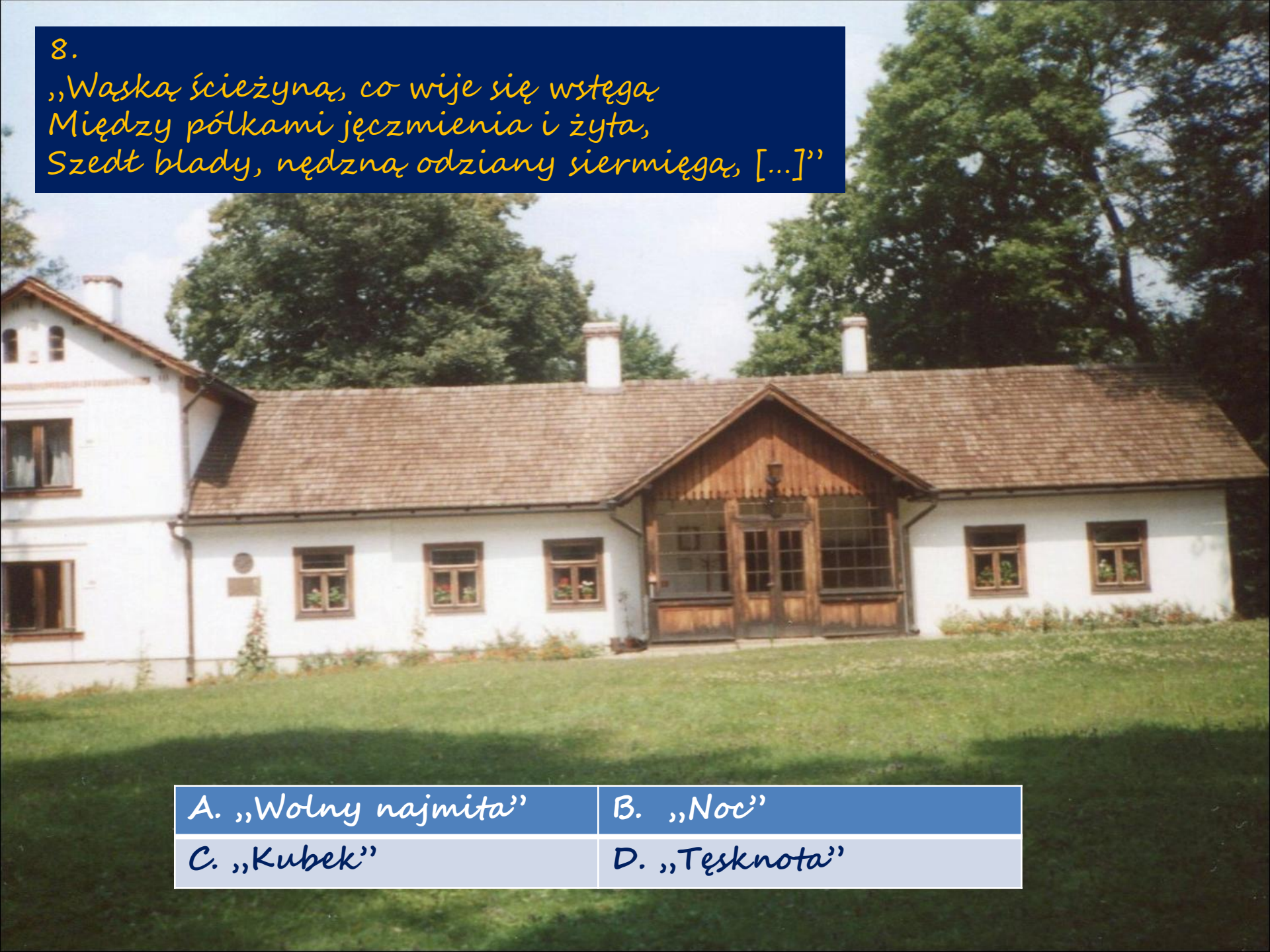

A. „Wolny najmita”	B. „Noc”
C. „Kubek”	D. „Tęsknota”

9.

„Dziewiąta dochodzi na zegarze gminy. Przez lekką mgłę poranną przebijają ciemniejsze lazurowe głębie, zapowiadając cudowną i cichą pogodę.

Przed kancelaryą snują się gromadki, oczekując przybycia pana radcy Storcha, którego szary filcowy kapelusz i laskę ze srebrną gałką widać przed bliską kawiarnią Gehra, u stolika pana sędziego pokoju, czytającego tu przy cienkiej kawie swój poranny dziennik.[...]"

A. „Miłosierdzie gminy"	B. „Na normandzkim brzegu"
C. „Mendel Gdański"	D. „Głosy ciszy"

10.
„Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród,
Nie damy pogrześć mowy!
Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep piastowy,
Nie damy, by nas zniemczył wróg…
— Tak nam dopomóż Bóg!”

A. „Pieśń o domu”	B. „Rota”
C. „Memu miastu”	D. „Głos ciszy”

11.

„Od wczoraj jakiś niepokój panuje w uliczce. Stary Mendel dziwi się i częściej niż zwykle naktada krótką fajkę, patrząc w okno. Tych ludzi nie widział on tu jeszcze. Gdzie idą? Po co przystają z robotnikami, śpieszącymi do kopania fundamentów pod nowy dom niciarza Greulicha? Skąd się tu wzięły te obszarpane wyrostki? Dlaczego patrzą tak po sieniach? Skąd mają pieniądze, że idą w pięciu do szynku?"

A. „Anusia"	B. „Dym"
C. „Banasiowa"	D. „Mendel Gdański"

12.
„Kiedy czytam w mym ogródku,
Kiedy szemrzą trawy, drzewa,
Wtedy słyszę – po cichutku
Coś w gęstwinie wonnej śpiewa…[…]”

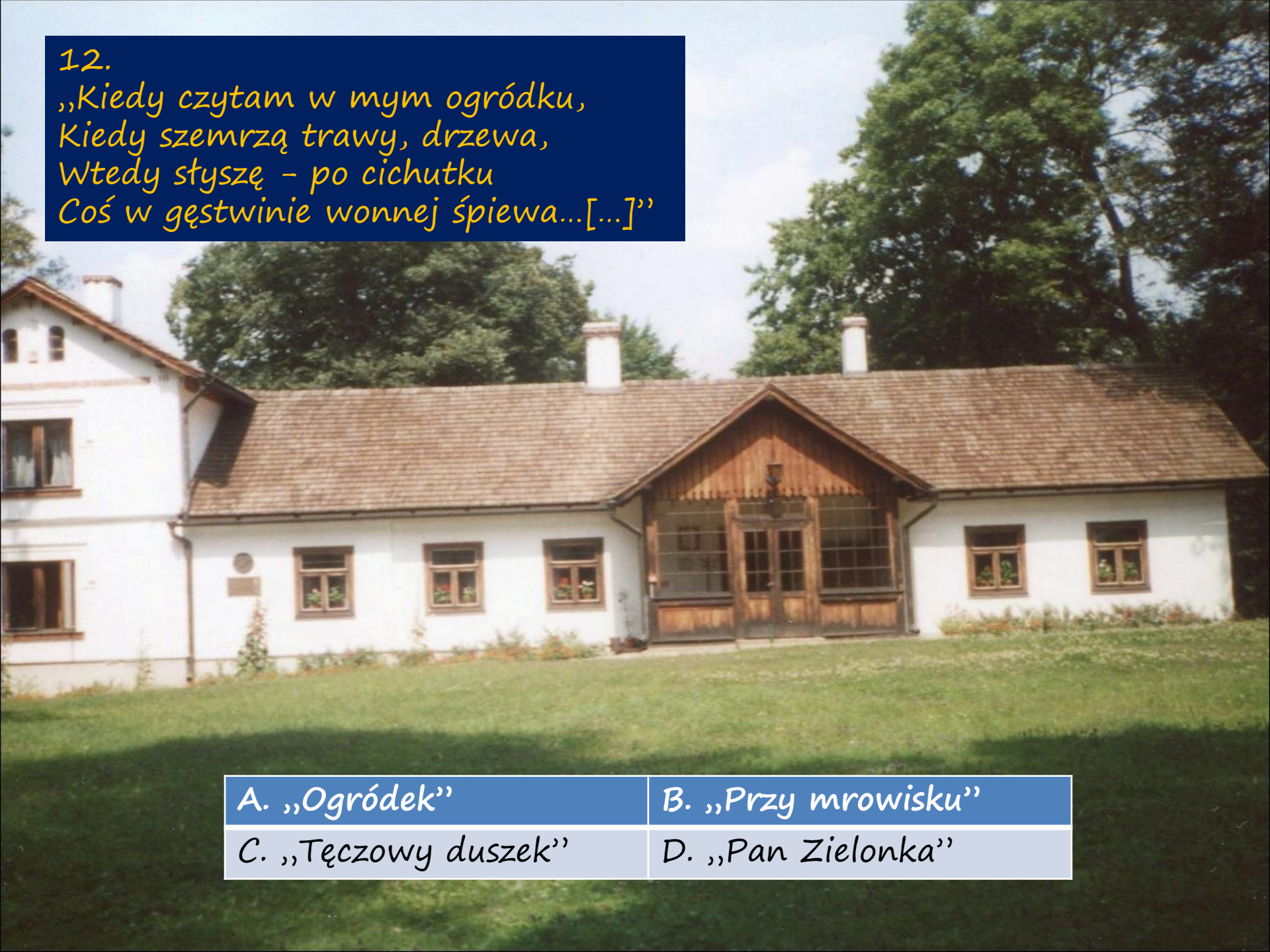

A. „Ogródek”	B. „Przy mrowisku”
C. „Tęczowy duszek”	D. „Pan Zielonka”

Ciekawostki
Czy wiesz, czy pamiętasz:

Maria Konopnicka debiutowała (pod pseudonimem Marko) w 1870 roku w dzienniku "Kaliszanin" wierszem "Zimowy poranek".

Decyzją Międzynarodowej Unii Astronomicznej jeden z kraterów na Wenus został nazwany Konopnicka.

W Suwałkach utworzony został Szlak turystyczny im. Marii Konopnickiej <Krasnoludki są na świecie> z plenerowymi figurkami dziesięciu krasnali, bohaterów baśni *"O krasnoludkach i o sierotce Marysi"*.

W 1978 Narodowy Bank Polski wprowadził do obiegu monetę o wartości 20 zł z wizerunkiem Marii Konopnickiej.

Odpowiedzi

1.A, 2.C, 3.B, 4.C, 5.D, 6.C, 7.B, 8.A, 9.A, 10.B, 11.D, 12.C

Literatura przeznaczona dla dzieci Marii Konopnickiej okazała się nowatorska w stosunku do utworów pisanych do tej pory. Poprzednicy Marii Konopnickiej, którzy zajmowali się także literaturą dla dzieci np. Klementyna z Tańskich Hoffmanowa (1789-1845), Stanisław Jachowicz (1796 -1857), Teofil Lenartowicz (1822-1893) tworzyli w nieco innym duchu. Tu zasadniczą rolę spełniał dydaktyzm: dzieci dowiadywały się o walce dobra ze złem; miała być ona dla nich źródłem mądrości życiowej. Tak to, co nazywamy "tabula rasa", czystą kartą dziecięcej duszy, miało zapełniać się pojęciami, regułami, sądami dotyczącymi otaczającego świata. Maria Konopnicka doszła do wniosku, że jest to nauka jednostronna, że dusza dziecka jest „harfą niemą, na które dobrze, jeśli poezja wcześnie swą rękę kładzie" (Alina Brodzka). Poetka pisała w jednym z listów: „Nie przychodzę ani uczyć dzieci ani też ich bawić. Przychodzę śpiewać z nimi". Utwory Marii Konopnickiej adresowane do dzieci były „poezją samą w sobie".

Źródło: Maria Sadurska, *Maria Konopnicka znana i nieznana.*

... i to już
koniec!